

[Aksel Larsen.]

regeringerne, var tilfredsstillende, men at de anså det for umuligt at få indføjet noget af betydning imod regeringernes vilje.

Det ærede medlem hr. Per Hækkerup er jo godt klar over, at forslaget til samarbejdsoverenskomst ikke er så særlig sensationelt. Han siger herom: hvordan skulle man kunne finde noget sensationelt at sætte ind i traktaten om dette samarbejde? Nej, det tror jeg heller ikke nogen venter eller forlanger, men det, man havde ventet eller håbet, var, at man i hvert fald i overenskomsten indsatte konkrete formuleringer om det samarbejde, der har været, og som eksisterer den dag i dag, men det gjorde man ikke.

Vi har således — uden at have afsluttet nogen konvention om det — et frit nordisk arbejdsmarked. Hvis man i en samarbejdsoverenskomst skulle fastslå, at det frie nordiske arbejdsmarked eksisterer og skal fortsætte med at eksistere, var det ikke svært at give udtryk for det, men i regeringsforslaget blev det til noget helt andet. Det blev til det, som står i artikel 14, at de kontraherende parter skal bestræbe sig på at bevare og videreudvikle det fælles nordiske arbejdsmarked efter de retningslinjer, der er blevet afstukket i tidligere aftaler. „De kontraherende parter skal bestræbe sig på . . .“. Man har ikke villet skrive det, som havde været det rigtige, at de kontraherende parter agter under alle omstændigheder at opretholde det frie nordiske arbejdsmarked. Dermed har man faktisk sagt, at man frygter, at opretholdelsen af det frie nordiske arbejdsmarked vil blive opfattet som diskrimination over for de seks lande, hvis Danmark skulle komme ind i fællesmarkedet, og derfor tør man ikke skrive i en konvention, at det skal opretholdes.

Ja men sådan er det jo også på andre områder, og det kan man se i de betænkninger fra de forskellige udvalg, som vi fik forelagt i Helsingfors. Jeg tillader mig at minde om betænkningen fra det juridiske udvalg om den del af samarbejdsoverenskomsten, der vedrører det juridiske udvalgs arbejde. Det juridiske udvalg siger i sin betænkning, at man havde ønsket at indføje konkret, hvad man hidtil har opnået, men man har af respekt for regeringerne

afstået fra at stille konkret forslag herom. Det juridiske udvalg var naturligvis klar over, at kommer et eller to af de nordiske lande ind i fællesmarkedet, er det et spørgsmål om tid, hvornår romerrettens principper skal indføres i vore lande, og så bliver det lidt svært at have et virkelig godt samarbejde på det juridiske og retlige felt i de nordiske lande, der dog hidtil har haft det sådan og også fremtidig vil have det, som Danmark hidtil har haft det, at romerretten standsede ved Danmarks sydgrænse.

Hvis vi tager kulturudvalgets betænkning fra Helsingfors, ser vi, at kulturudvalget meget beklager, at der i afsnittet om kulturelt samarbejde i samarbejdsoverenskomsten mange steder står, at man bør gøre sådan og sådan. Kulturudvalget gør opmærksom på, at man gerne havde set, at der stod „skal“, men man er klar over, at man ikke kommer igennem med det; det vil regeringerne ikke tillade.

Jeg kunne blive ved at gennemgå disse betænkninger, men for at gøre det klart, hvor forsigtig man fra regeringernes side har været, vil jeg dog tillade mig at erindre om, hvordan det gik med et så stilfærdigt spørgsmål som jernbanetaksterne i Norden. Det oprindelige forslag fra Nordisk Råds sekretariat gik ud på, at man skulle have ensartede jernbanetakster, og disse skulle, hvad kilometertakster og sådant angår, fortsætte over grænserne, således at man ikke begyndte med nye takstberegninger ved grænserne. Selv dette kunne regeringerne ikke engang godkende, og i trafikudvalget måtte vi erkende, at som situationen lå, kunne det ikke nytte at komme med ændringsforslag og forlange den oprindelige formulering fra Nordisk Råds sekretariat opretholdt, så vi måtte med beklagelse akkviescere ved den noget udvandede formulering, der var givet i regeringernes forslag.

Det har været nødvendigt for mig at fremkomme med disse bemærkninger, og man må gerne for min skyld opfatte dem som kritiske, men jeg har måttet fremkomme med dem, for at man ikke her skal være i tvivl om, at den samarbejdsoverenskomst, der nu vil blive ratificeret af folketinget, og som sikkert også ratificeres af parlamenterne i de øvrige nordiske lande, ikke opfylder de ønsker, man oprindelig